

(1469) “ लबि अवसंसने च ” (I-भ्वादि:-३७७. अक. सेट्. आत्म.)

चकारात् शब्देऽपि भवति ।

लम्बक:-म्बिका, लम्बक:-म्बिका, लिलम्बिषक:-षिका, लालम्बक:-म्बिका ;

लम्बिता-त्री, लम्बयिता-त्री, लिलम्बिषिता-त्री, लालम्बिता-त्री ;

इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि भौवादिककम्पतिवत् (166) बोध्यानि । “ लम्बिका-त्रिकटा । विलम्बिका-शङ्कद्विलम्बः ” इति क्षीरस्वामी । णिनिप्रत्यये-आलम्बी,

¹अलाबूः, ²अलम्बुसा ; इमानि रूपाण्यधिकानि अस्य धातोः इति विशेषः ।

(1470) “ लबि शब्दे ” (I-भ्वादि:-३७९. अक. सेट्. आत्म.)

लम्बक:-म्बिका, लम्बक:-म्बिका, लिलम्बिषक:-षिका, लालम्बक:-म्बिका ;

लम्बिता-त्री, लम्बयिता-त्री, लिलम्बिषिता-त्री, लालम्बिता-त्री ;

इत्यादीनि रूपाणि सर्वाण्यपि भौवादिकचलनार्थककम्पतिवत् (166) ज्ञेयानि ।

(1471) “ डु लभष् प्राप्तौ ” (I-भ्वादि:-९७५. सक. अनि. आत्म.)

‘ प्रेरणे लाभयेत् लाभेः, प्राप्त्यर्थे लभते शपि । ’ (श्लो. 146) इति देवः ।

³लम्बक:-म्बिका, लम्बक:-म्बिका, ⁴लिप्सक:-प्सिका, लालम्बक:-म्बिका ;

लब्धा-ब्धी, लम्बयिता-त्री, लिप्सिता-त्री, लालम्बिता-त्री ;

इत्यादीनि रूपाणि सर्वाणि प्रातिस्विकरूपाणि विना भौवादिकरभतिवत् (1378)

बोध्यानि । ⁵लब्धिमम्^A । ⁶आलम्ब्या गौः । ⁷उपलम्ब्या विद्या । उपलम्ब्य-

1. ‘ नजि लम्बेर्नलोपश्च ’ [द. उ. 1-170] इत्युप्रत्ययः, णिद्वन्नावः, नलोपश्च ।

न लम्बत इत्यलाबूः=नुम्बी ।

2. अलम्बुसा इति शाकविशेषः । तदपि पदं प्रकृतधातोर्भवति । ‘ अलम्बुसानां याता ’ इति पातञ्जलप्रयोगः (महा. 1-1-1)

3. ‘ लभेश्च ’ (7-1-64) इति अजादौ प्रत्यये (शपं लिटं च वर्जयित्वा) नुमागमः सर्वत्र बोध्यः ।

4. ‘ सति मीमांसुरभलभ— ’ (7-4-54) इत्यादिना अच इस् । ‘ स्कोः— ’ (8-2-29) इति सलोपः । ‘ अत्र लोपोऽभ्यासस्य ’ (7-4-58) इत्यभ्यासलोपः ।

5. लाभेन निर्वृत्तं लब्धिमम् । ‘ इवितः क्त्रिः ’ (3-3-88) इति क्त्रिप्रत्यये, तस्य ‘ क्त्रेर्मप्— ’ (4-4-20) इति नित्यं मप्प्रत्ययः ।

6. ‘ आणे यि ’ (7-1-65) इति आङ्पूर्वाङ्गमेः यकारादौ प्रत्यये नुम् । अत्र सूत्रे ‘ यि ’ इत्यस्य विषयसप्तम्याश्रयणात् प्रत्ययोत्पत्तेः प्रागेव नुमागमः ; तेन अनुबधत्वा-भावात् यत्प्रत्ययो न ; किन्तु ण्यदेव इति बोध्यम् ।

7. ‘ उपात् प्रशंसायाम् ’ (7-1-66) इति यकारादौ प्रत्यये विवक्षिते नुम् । प्रशंसायाः अविवक्षायां तु ‘ उपलम्ब्यमस्मान्नीचात् ’ इत्यत्र यत्प्रत्यय एव ।

A. ‘ निधानिघतरुच्छन्ने तस्मिंस्ते लब्धिमैः फलैः । ’ भ. का. 7-65.